

The Problematic Events of 1997 in the Georgian Orthodox Church – Exit from the World Council of Churches

1997 წლის პრობლემური მოვლენები საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიაში – ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოდან გამოსვლა

Lasha Deisadze-Sharvashidze

Phd in History, Invited Lecturer at

Akaki Tsereteli State University

e-mail: lasha.deisadze1@atsu.edu.ge

Tel: +995 555 98 03 69

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3268-6491>

Abstract: The Apostolic Autocephalous Orthodox Church of Georgia, in its centuries-long history of existence, repeatedly faced internal and external challenges.

One of the acute ones was the complexly problematic issue raised in the Georgian Church in 1997, when there was an active demand that the Georgian Orthodox Church leave the international religious organization "World Council of Churches". This request was voiced by the members of many monasteries, various clergy and part of the parish. They published official letters in which they announced that they were severing the Eucharistic connection with the Catholicos-Patriarch of All Georgia and Patriarchate of Georgia. The mentioned letters were printed in the contemporary press.

The situation was very serious and at the same time connected with acute threats, since there was a danger of schism (split) in the Orthodox Church of Georgia. At the same time, the Church of Georgia found itself in the danger of self-isolation in the international arena, however, the situation demanded urgent and reasonable decisions to be made in order for the Church of Georgia to avoid schism.

On May 20, 1997, the meeting of the Holy Synod of the Apostolic Autocephalous Orthodox Church of Georgia took place, which made a decision on the withdrawal of the Georgian Church from the World Council of Churches. At the same time, impose canonical punishments on those persons who broke the Eucharistic unity with the Catholicos-Patriarch of All Georgia and the Patriarchate of Georgia.

Keywords: Church of Georgia, World Council of Churches, Ecumenism, schism.

ლაშა დეისაძე-შარვაშიძე

ისტორიის დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის მოწვეული ლექტორი
ელ-ფოსტა: lasha.deisadze1@atsu.edu.ge

ტელ: +995 555 98 03 69

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3268-6491>

აბსტრაქტი: საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური მართლმადიდებელი ეკლესია თავისი არსებობის მრავალსაუკუნოვან ისტორიაში არაერთხელ აღმოჩნდა შიდა თუ გარე გამოძევებების პირისპირ, რომელთა შორის ერთ-ერთი მწვავე იყო 1997 წელს საქართველოს ეკლესიაში წამოჭრილი კომპლექსურად პრობლემური საკითხი, როდესაც აქტიურად წარმოიშვა მოთხოვნა, რომ საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიას დაეტოვებინა საერთაშორისო რელიგიური ორგანიზაცია „ეკლესიათა მსოფლიო საბჭო“. აღნიშნულ მოთხოვნას ახმოვანებდა არაერთი მონასტრის შემადგენლობა, სხვადასხვა სასულიერო პირი და მრევლის ნაწილი. ისინი ოფიციალურ წერილებს აქვეყნებდნენ, რომელშიც იუწყებოდნენ, რომ წყვეტდნენ ექვარისტიულ კავშირს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქსა და საქართველოს საპატრიარქოსთან. ხსენებული წერილები იბეჭდებოდა იმჟამინდელ პრესაში.

ვითარება მეტად სერიოზული და ამავდროულად მწვავე საფრთხეებთან იყო დაკავშირებული, ვინაიდან წარმოიშვა სქიზმის (განხეთქილება) წარმოქმნის საშიშროება საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიაში. ამასთანავე, საქართველოს ეკლესიას დაემუქრა საერთაშორისო იზოლაციაში აღმოჩენის საფრთხე. სიტუაცია ითხოვდა გადაუდებელი და გონივრული გადაწყვეტილებების მიღებას, რადგან აუცილებელი იყო საქართველოს ეკლესიას, პირველ რიგში, მოსალოდნელი სქიზმა აეცილებინა.

1997 წლის 20 მაისს გაიმართა საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური მართლმადიდებელი ეკლესიის წმიდა სინოდის სხდომა, რომელმაც მიიღო გადაწყვეტილება ეკლესია-ათა მსოფლიო საბჭოდან საქართველოს ეკლესიის გამოსვლის შესახებ. ამავდროულად კანონიკური სასჯელები დაედოთ იმ პირებს, რომლებმაც ექვარისტიული ერთობა გაწყვიტეს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქსა და საქართველოს საპატრიარქოსთან.

საკვანძო სიტყვები: საქართველოს ეკლესია, ეკლესიათა მსოფლიო საბჭო, ეკუმენიზმი, სქიზმა.

შესავალი: 1917 წელს აღდგა საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური მართლმადიდებელი ეკლესიის უძველესი ავტოკეფალია, რომელიც ას ექვსი წლის მანძილზე რუსეთის იმპერიის მიერ უკანონოდ იყო გაუქმებული. 1917 წლის ხსენებული მოვლენის შემდგომ საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის ურთიერთობები მართლმადიდებელ თუ სხვა ეკლესიებთან ძირითადად მხოლოდ წერილობითი სახით შემოიფარგლებოდა. 1948 წელს ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოდან საქართველოს ეკლესიაში გამოიგზავნა წერილი, რომელშიც გამოთქმული იყო სურვილი, რომ საქართველოს ეკლესია გამხდარიყო ხსენებული საერთაშორისო რელიგიური ორგანიზაციის წევრი (დეისაძე-შარვაშიძე, 2019: 178).

1962 წლის 4 მაისს, უწმიდესისა და უნეტარესის სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ეფრემ მეორის მამამთავრობისას, საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიიდან ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოში გაიგზავნა წერილი, რომელშიც ვკითხულობთ, რომ საქართველოს ეკლესიამ ოფიციალურად განაცხადა თანხმობა აღნიშნულ ორგანიზაციაში გაწევრიანების შესახებ (დეისაძე-შარვაშიძე, 2019: 178). იმავე წელს კათოლიკოს-პატრიარქი ეფრემ მეორე მოხსენებით წარდგა ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოს კონფერენციაზე, სადაც ვრცლად მიმოიხილა საქართველოს მრავალსაუკუნოვანი ისტორია და საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის ისტორიული ავტოკეფალიის შესახებაც ისაუბრა.

აღსანიშნავია, რომ ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოში საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის გაწევრიანებით, საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირში მყოფი დამოუკიდებლობაწართმეული საქართველო პირველად და ოფიციალურად გავიდა მსოფლიო არენაზე, როგორც დამოუკიდებელი სუბიექტი თავისი ავტოკეფალური მართლმადიდებელი ეკლესიის სახით, რაც მაშინ უდავოდ მნიშვნელოვანი მოვლენა იყო.

საქართველოს ეკლესიის წევრობა ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოში აქტიურად გაგრძელდა უწმიდესისა და უნეტარესის სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის დავით მეხუთის მამამთავრობისას. 1977 წლის 25 დეკემბერს კი საქართველოს ეკლესიის საპატრიარქო ტახტზე აღსაყდრდა უწმიდესი და უნეტარესი სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია მეორე, რომელიც 1978-1983 წლებში გახლდათ ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოს ერთ-ერთი პრეზიდენტი. ხსენებულ პერიოდში კიდევ უფრო გააქტიურდა და ახალ ფაზაში გადავიდა საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის წევრობა ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოში. ეწყობოდა ვიზიტები საქართველოში უცხოეთიდან და პირიქით. ერთ-ერთი ასეთი სტუმრობა შედგა 1980 წლის 26-29 სექტემბერს, როდესაც

საქართველოს არაოფიციალური ვიზიტით ეწვია ავსტრიის ეპისკოპოსთა კონფერენციის პრეზიდენტი, ქალაქ ვენისა და სამეფო სასახლის მთავარეპისკოპოსი, ფრანც კიონიგი, რომელმაც საქართველოში სტუმრობისას განაცხადა: „ამ სამი დღის განმავლობაში, რომელიც საქართველოში უნდა გავატაროთ, შესაძლებლობა გვქვია უფრო კარგად გავიცნოთ სიცოცხლით სავსე თანამედროვეობაცა და სახელოვანი წარსულიც ქართველი ხალხისა და მისი ეკლესიისა“, – აღნიშნა კარდინალმა („ჯვარი ვაზისა“, №2, 1980: 47).

აღნიშნული ვითარება სხვადასხვა ფორმით გაგრძელდა 1997 წლამდე, ვიდრე მწვავედ არ წამოიჭრა საკითხი ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოდან საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის გამოსვლის შესახებ.

წყაროების/ლიტერატურის მიმოხილვა: საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიაში 1997 წელს განვითარებული პრობლემური მოვლენების შესახებ საკმაოდ მოცულობითი მასალები არსებობს, როგორც სამეცნიერო ლიტერატურაში, ასევე პერიოდიკასა და საქართველოს საპატრიარქოს მიერ იმჟამად ხსენებული საკითხის თაობაზე გამოცემულ საინფორმაციო ბიულეტენებში.

„მეამბოხეთა“ წერილები 1997 წელს ძირითად იბეჭდებოდა გაზეთ „დილის გაზეთში“, რომელმაც მნიშვნელოვანი მასალები შემოგვინახა აღნიშნული უკვე ისტორიის ნაწილად ქცეული მოვლენების შესახებ. ასევე, საქართველოს საპატრიარქოს მიერ გამოცემული საინფორმაციო ბიულეტენები მნიშვნელოვან ცნობებს შეიცავენ ამ პრობლემური ვითარების ირგვლივ საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის ოფიციალური პოზიციის შესახებ. ასევე ამ მხრივ საინტერესოა დეკანოზ ბასილ კობახიძის ავტორობით გამოცემული ნაშრომი „საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიაში განხეთქილების შემოტანის მცდელობის შესახებ“ (თბილისი, 1997 წელი).

ჩვენს მიერ განსახილველად გამოტანილი საკითხი მიმოხილულია პროფესორ სერგი ვარდოსანიძის მონოგრაფიაში “XX საუკუნის საქართველოს მართლმადიდებელი სამოციქულო ეკლესიის საჭეთმპყრობელნი და მათი ოპონენტები“ (თბილისი, 2011 წ.).

1997 წელს საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიაში განვითარებული ხსენებული პრობლემური პროცესები განხილულია ჩვენს მიერ შესრულებულ სადოქტორო დისერტაციაში „საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია და თანამედროვე გამოწვევები (XX საუკუნის 80-იანი წლებიდან დღემდე)“ (თბილისი, საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტი, 2019 წ.).

მეთოდოლოგია: საკვლევი საკითხის შესახებ ჩვენს ხელთ არსებული მასალების შინაარსის შესწავლისას და გააზრებისას გამოვიყენეთ წყაროების

კრიტიკული ანალიზის, მათი ერთმანეთთან შედარებისა და შეჯერების მეთოდები. სტატიის შექმნის პროცესში შესაბამისი მუშაობისას ასევე ვიხელმძღვანელებთ აღწერილობით-ნარატიული, ანალიზისა და სინთეზის მეთოდებით.

დისკუსია/შედეგები: 1997 წელს საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის წიაღში დაიწყო რთული და მეტად პრობლემური პროცესები. საქართველოს ეკლესიის ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოს წევრობის გამო, ეკუმენიზმში მონაწილეობის ბრალდებით საქართველოს საპატრიარქოსადმი, მონასტრების უმრავლესობამ, მათ წინამძღვრებმა და წევრებმა მასობრივად დაიწყეს საპროტესტო წერილების გამოქვეყნება პრესაში, სადაც დაუმორჩილებლობას უცხადებდნენ საქართველოს საპატრიარქოს და წყვეტდნენ ექვარისტიულ ერთობას სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქთან. „შიომღვიმის მონასტერი წყვეტს ექვარისტიულ კავშირს საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია მეორესთან, ეკუმენისტური მწვალებლობის გამო... ბეთანიის მონასტერი წყვეტს ექვარისტიულ კავშირს საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია მეორესთან ეკუმენისტურ მწვალებლობაში მონაწილეობის გამო ...დავითგარეჯის ლავრის წინამძღვარმა, არქიმანდრიტმა გრიგოლმა გაწყვიტა ექვარისტიული კავშირი საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია მეორესთან ეკუმენისტური მწვალებლობის გამო და გადადგა წინამძღვრობიდან („დილის გაზეთი“, №94, 1997: 14). ამბოხებულებმა გამოაქვეყნეს „ღია წერილი პატრიარქს“, რომელშიც თექვსმეტ პუნქტად გადმოსცეს თავიანთი მოთხოვნები.

დაუმორჩილებლობის გამომცხადებლებმა ასევე გამოაქვეყნეს „ღია წერილი საქართველოს პრეზიდენტს და პარლამენტს“, სადაც წერდნენ: „ჩვენ კარგად ვგრძნობთ იმ დამაბულ სოციალურ-პოლიტიკურ მდგომარეობას, რომელიც დღეს საქართველოშია, რის გამოც ყოველმხრივ ვცდილობთ, მხოლოდ რელიგიური მოტივით ნაკარნახევი ჩვენი ქმედება ვერავინ შეძლოს რაიმე ანტისახელმწიფოებრივი თუ ანტისაზოგადოებრივი მიზნებისათვის გამოიყენოს. ამიტომ საჭიროდ მიგვაჩნია საპარლამენტო მცირე დროებითი კომისიის ჩამოყალიბება, რომლის მეშვეობითაც ხელისუფლებას შეეძლება ჩვენი ნებისმიერი ნაბიჯის გაკონტროლება. ამასთან, მზად ვართ გულწრფელი და ამომწურავი პასუხი გავცეთ ხელისუფლების ნებისმიერ კითხვას... აგრეთვე მართლმადიდებლური შემწყნარებლობიდან გამომდინარე, არ ვაპირებთ ვინმეს მოვუწოდოთ სხვა კონფესიის მაღიარებელ კონკრეტულ პირთა წინააღმდეგ...

უშუალოდ ბატონ პრეზიდენტს ვთხოვთ! გამოიყენოს თავისი ავტორიტეტი, რათა საპატრიარქოს მიერ ჩვენს მიმართ გამოყენებული ზომები თანხმობაში იყოს, როგორც საზოგადოებაში დამკვიდრებულ სამართლებრივ ნორმებთან, ასევე ქრისტიანულ ზნეობრივ პრინციპებთან.

რიცხოვრივი თვალსაზრისით, ვართ რა უმცირესობაში, ჩვენი ადამიანური უფლებების დაცვა ხელს შეუწყობს სახელმწიფოს მიერ დეკლარირებული დემოკრატიის ავტორიტეტის ზრდას...

დასასრულს დავსძენთ, რომ ჩვენი მოკრძალებული თხოვნაა – დაგვეხმარეთ შევინარჩუნოთ მონასტრის მართლმადიდებლური სული და ამქვეყნად უხმაუროდ გავიაროთ ბერული ასპარეზი.

შიომღვიმის მონასტერი: მონასტრის წინამძღვარი, არქიმანდრიტი გიორგი, არქიმანდრიტი იოანე, მღვდელი ნიკოლოზი, ბერი კირიონი, მორჩილი ბესარიონი, მორჩილი გურამი, მონასტრის მრევლთან ერთად.

ბეთანიის მონასტერი: მონასტრის წინამძღვარი, მღვდელმონაზონი ანდრია, ბერი ევტიქი, ბერი გაბრიელი.

დავითგარეჯის ლავრა: ლავრის წინამძღვარი, არქიმანდრიტი გრიგოლი, მორჩილი ზურაბი“ („დილის გაზეთი“, № 94, 1997: 14).

აღნიშნული წერილები გვამღვეს შესაძლებლობას, ვივარაუდოთ, რომ „მეამბოხენი“ გარკვეული დროის მანძილზე საფუძვლიანად ემზადებოდნენ ხსენებული პროცესების წამოწყებისა და წარმართვის მიზნით. მათ თადარიგიც კი დაიჭირეს და უშუალოდ საქართველოს პრეზიდენტსა და ქვეყნის უმაღლეს საკანონმდებლო ორგანოსაც კი მიმართეს, რათა სახელმწიფოებრივ-სამოქალაქო დონეზე დაეცვათ საკუთარი უფლებები. ეს გარემოება ცხადს ჰყოფდა, რომ აღნიშნული მეტად არასახარბიელო პროცესი არ დარჩა მხოლოდ საეკლესიო გარემოში და ის გარკვეულწილად შემხებლობაში იყო ქართულ საქვეყნო-სახელმწიფოებრივ სივრცესთანაც. დაუმორჩილებლობის გამომცხადებელთა ღია წერილის საპასუხოდ საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ განაცხადა: „მე, როგორც ჭეშმარიტ მორწმუნეს, მჯერა, რომ ეკლესიაში გათიშვა არ მოხდება და საქართველოს პატრიარქი მიიღებს ბრძნულ გადაწყვეტილებას“ („დილის გაზეთი“, № 95, 1997: 1).

შექმნილი ვითარება დროულ მოქმედებასა და ადეკვატური გადაწყვეტილების მიღებას ითხოვდა, რათა საქართველოს ეკლესიაში არ მომხდარიყო მისი არსებობის თითქმის ორი-ათასწლოვანი ისტორიის მანძილზე ჯერ არმომხდარი ფაქტი – განხეთქილება. სულ მალე ცნობილი გახდა, რომ უწმიდესისა და უნეტარესის სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია მეორის მოწვევით 1997 წლის 20 მაისისთვის ჩაინიშნა საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის წმიდა სინოდის სხდომა, რომელსაც უნდა ემსჯელა შექმნილ სიტუაციაზე და სათანადო განჩინება მიეღო. წმიდა სინოდის სხდომის ჩანიშვნის შესახებ საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრის სახელით გაკეთდა განცხადება, რომელშიც ასევე ვკითხულობთ: „ევქარისტიული კავშირის გაწყვეტა მართლმადიდებელ ეკლესიასთან ნიშნავს განხეთქილების ჩადენას. განხეთქილების მოქმედი განემორება ღვთის მადლსა და ეკლესიას.

საქართველოს საპატრიარქო გამოთქვამს მწუხარებას მომხდარი ფაქტის გამო და მოუწოდებს მათ სინანულისაკენ“ („დილის გაზეთი“, №95, 1997: 3).

ასევე, პრესაში გამოქვეყნდა წერილი შემოქმედის (გურია) ეპარქიის შემოქმედის მონასტრის წინამძღვრის, არქიმანდრიტ ნიკოლოზისა და ჯიხეთის მონასტრის წინამძღვრის, არქიმანდრიტ ანდრიას სახელით, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქისა და საქართველოს ეკლესიის წმიდა სინოდისადმი, რომელშიც აღნიშული იყო, რომ ეს ხსენებული არქიმანდრიტებიც უერთდებოდნენ მოთხოვნას საქართველოს ეკლესიის მსოფლიო ეკლესიათა საბჭოდან გამოსვლის შესახებ და ამ მოთხოვნის დაუკმაყოფილებლობის შემთხვევაში ისინიც გაწყვეტდნენ ექვარისტიულ კავშირს საქართველოს საპატრიარქოსთან („დილის გაზეთი“, № 96, 1997: 3). ამ წერილის შესახებ კი საქართველოს საპატრიარქოს პრესცენტრი იტყობინებოდა: „ერთ-ერთ ცილისმწამებლურ განცხადებაში ფიგურირებს ჯიხეთის მონასტრის წინამძღვრის, არქიმანდრიტ ანდრიას სახელი. აღსანიშნავია, რომ ამ განცხადებაზე მას ხელი არ მოუწერია და მისი სახელი მისივე ნებართვის გარეშე იქნა გამოყენებული“ (კობახიძე, 1997:20).

საქართველოს უახლეს ისტორიაში მრავალი მიმართულებით ერთ-ერთი ყველაზე რთული იყო მეოცე საუკუნის ოთხმოცდაათიანი წლები. ქვეყანაში ახალი ჩავლილი იყო სამხედრო გადატრიალების გზით ლეგიტიმური ხელისუფლების დამხობა, ხოლო მისი თანმდევი ურთულესი სამოქალაქო, პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური ვითარება სამწუხაროდ, კვლავ მძლავრი იყო. იმ ეტაპზე ჯერ კიდევ არ იყო ჩამცხრალი ქვეყანაში სამოქალაქო დაპირისპირება... აღნიშნულ ვითარებაში საქართველოს ეკლესიის წმიდა სინოდის გადაწყვეტილება სრულიად მართებული და გონივრული გახლდათ, რომ ეკლესიაში შექმნილი, ფაქტობრივად კრიზისული ვითარების შესახებ ემსჯელა. წმიდა სინოდი წარმოადგენს უმაღლეს მმართველობით ორგანოს ეკლესიაში და სწორედ მის მიერ მიღებულ განჩინებაზე იქნებოდა დამოკიდებული საქართველოს ეკლესიის შემდგომი მდგომარეობა, რაც უთუოდ საკმაოდ მკვეთრად აისახებოდა ქვეყანაში არსებულ სამოქალაქო-საზოგადოებრივ ვითარებაზეც.

იმჟამად „მეამბოხე“ მღვდელმსახურთა მხრიდან ვრცელდებოდა ინფორმაცია, რომ თითქოს მათ მხარდაჭერა ჰქონდათ ათონის წმიდა მთაზე მოღვაწე სასულიერო პირებისგან, რის შესახებაც, ოდნავ მოგვიანებით, 1997 წლის 18 ივნისს, ათონის წმიდა მთის განმგებლობამ წერილით მიმართა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს და კატეგორიულად უარყო ინფორმაცია მათი მხრიდან ზემოხსენებულ მღვდელმსახურთა რაიმე ფორმით მხარდაჭერის შესახებ (კობახიძე, 1997: 23-24). ათონის წმიდა მთიდან მოსული ამ წერილით ცხადია, რომ სამწუხაროდ, „მეამბოხენი“ ზოგიერთ შემთხვევაში ავრცელებდნენ ყალბ ინფორმაციასაც...

1997 წლის 20 მაისს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია მეორის თავმჯდომარეობით გაიმართა საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის წმიდა სინოდის სხდომა, რომელიც დაახლოებით ხუთი საათის მანძილზე მიმდინარეობდა. სხდომის მდივანი გახლდათ ფოთის ეპისკოპოსი (ამჟამად ფოთისა და ხობის მიტროპოლიტი) გრიგოლი (ბერბიჭაშვილი). თავად სხდომის მიმდინარეობის დროითი ხანგრძლივობაც კი ცხადს ჰყოფს, რაოდენ უმნიშვნელოვანესი და ძლიერ საჭირობოტო საკითხი განიხილებოდა საქართველოს სამოციქულო ეკლესიისა და სრულიად საქართველოსთვის...

კრების დასრულების შემდგომ განცხადება გააკეთა სხდომის მდივანმა, რომელმაც განაცხადა: „უკანასკნელ ხანს ეკლესიათა მსოფლიო საბჭო ცდილობს, მიანიჭოს ეკლესიოლოგიური ხასიათი თავად ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოს, რაც ეწინააღმდეგება მართლმადიდებლური ეკლესიის მრწამსს. ამ ეკუმენისტურ ორგანიზაციაში ნაკლებად არის გათვალისწინებული მართლმადიდებლური ეკლესიის ინტერესები, ამიტომ 1995 წლის სექტემბერში, საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის გაფართოებულ კრებაზე გამოითქვა აზრი ეკუმენისტური მოძრაობიდან საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის შესაძლო გამოსვლის შესახებ. წმიდა სინოდმა გაითვალისწინა ყოველივე ზემოთქმული და საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის ინტერესებიდან გამომდინარე განაჩინა: „საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია უარს ამბობს ეკუმენისტურ მოძრაობაში მონაწილეობაზე და გამოდის ეკლესიათა მსოფლიო საბჭოდან და ევროპის ეკლესიათა კონფერენციიდან“ (ვარდოსანიძე, 2011: 167).

საქართველოს ეკლესიის წმიდა სინოდმა 1997 წლის 20 მაისის სხდომაზე ასევე იმსჯელა იმ სასულიერო პირთა შესახებ, რომლებმაც ეკუმენიზმში მონაწილეობის ბრალდებით ევქარისტიული კავშირი გაწყვიტეს საქართველოს ეკლესიასთან და ისინი გაათავისუფლა მონასტრების წინამძღვართა პოზიციებიდან (ვინც იკავებდა აღნიშნულ პოზიციას) და აუკრძალა მღვდელმოქმედება, ხოლო იგივე ქმედების ჩამდენ ბერებსა და მორჩილებს აეკრძალათ წმიდა ზიარების მიღება. მიუხედავად დასჯისა, ხსენებულმა სასულიერო პირებმა მადლობა გადაუხადეს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს, რომელიც პრესაში გამოქვეყნდა თეიმურაზ დედაბრიშვილის წერილით „მართლმადიდებლობის ზეიმი“, სადაც კათოლიკოს-პატრიარქისადმი სამადლობელთან ერთად ასევე აღნიშნული იყო: „ამ საკითხის დადებითად გადაწყვეტას სათანადო კეთილისმყოფელი ფონი ბატონი პრეზიდენტის ოფიციალურმა განცხადებამაც შეუქმნა...“ („დილის გაზეთი“, № 96, 1997: 3).

1997 წლის ივლისში, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ლოცვა-კურთხევით, საქართველოს საპატრიარქოში შეიქმნა საღმრთისმეტყველო კომისია, რომელსაც დაევალა საქართველოს

ეკლესიიდან 1997 წლის მაისიდან განდგომილ სასულიერო და საერო პირთა მხრიდან წამოყენებული ბრალდებების განხილვა. ხსენებული კომისია იუწყებოდა: „საქართველოს ეკლესია დღემდე იჩენს სულგრძელებას და ელის ცდუნებული შვილების დაბრუნებას... ეკლესია კვლავ ცდილობს დიალოგი აწარმოოს განდგომილებთან.

საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის ასეთმა სულგრძელმა პოზიციამ ის შედეგი გამოიღო, რომ იმ განდგომილ პირთაგან, რომლებიც, მართალია, ჩამოშორდნენ დედაეკლესიას, მაგრამ არ შეერთებიათ სხვა სქიზმატურ დაჯგუფებებს, რამდენიმე პიროვნება უკვე დაუბრუნდა დედაეკლესიას, ხოლო ამ ჯგუფის მნიშვნელოვანი ნაწილი, როგორც ჩანს, ახლო მომავალში დაუბრუნდება მას“ (საინფორმაციო ბიულეტენი № 1, 1998: 1,3).

საქართველოს ეკლესიის წმიდა სინოდის 1997 წლის 20 მაისის სხდომის განჩინებით საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია ნამდვილად გადაურჩა სქიზმასა და განხეთქილებას. დღესდღეობით, აღნიშნული მოვლენების შემდგომ, საქართველოში რჩება მხოლოდ მცირერიცხოვანი ჯგუფი, რომელიც, სამწუხაროდ, კვლავ არ იმყოფება საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიათან ევქარისტიულ ერთობაში, თუმცა, სქიზმის საფრთხე საქართველოს ეკლესიაში იყო გაცილებით მრავლის მომცველი. ასევე, შესაძლოა ითქვას, რომ 1997 წლის 20 მაისის სინოდური გადაწყვეტილებით საქართველოში თავიდან იქნა აცილებული უცხოური სქიზმატური დაჯგუფებების მასობრივი თარეში, რომლებიც გამოიყენებდნენ შექმნილ სიტუაციას და საქართველოში ფართო მასშტაბებით შემოიჭრებოდნენ.

მეორე მხრივ კი უნდა აღინიშნოს, რომ, სამწუხაროდ, ხსენებული განჩინებით საქართველოს ეკლესია საერთაშორისო არენაზე, ფაქტობრივად, აღმოჩნდა იზოლაციურ გარემოში და შესაბამისი ოფიციალური საერთაშორისო რელიგიური ტრიბუნიდან, შეხვედრებსა და თუ სხვა ფორმატის სამუშაო სივრცეში აღარ გაისმის საქართველოს უძველესი სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის ოფიციალური ხმა, თუმცა, საქართველოს ეკლესია 1997 წლის 20 მაისის სინოდურმა განჩინებამ იხსნა სქიზმისა და განყოფისაგან, რაც შექმნილი ურთულესი სიტუაციიდან ერთადერთი მართებული და შედარებით უვნებელი გამოსავალი იყო.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. დეისაძე-შარვაშიძე, 2019: – დეისაძე-შარვაშიძე ლ., „საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია და თანამედროვე გამოწვევები (XX საუკუნის 80-იანი წლებიდან დღემდე)“ (სადოქტორო დისერტაცია,

- საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტი), თბილისი, 2019.
2. ვარდოსანიძე, 2011: – ვარდოსანიძე ს., „XX საუკუნის საქართველოს მართლმადიდებელი სამოციქულო ეკლესიის საჭეთმპყრობელნი და მათი ოპონენტები“, თბილისი, 2011.
 3. კობახიძე, 1997: – დეკანოზი ბასილი (კობახიძე), „საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიაში განხეთქილების შემოტანის მცდელობის შესახებ“, თბილისი, 1997.
 4. საინფორმაციო ბიულეტენი № 1, 1998: – საქართველოს საპატრიარქო, საღვთისმეტყველო კომისია, „საინფორმაციო ბიულეტენი № 1“, თბილისი, 1998.
 5. გაზეთი „დილის გაზეთი“, № 94, 1997.
 6. გაზეთი „დილის გაზეთი“, №95, 1997.
 7. გაზეთი „დილის გაზეთი“, № 96, 1997.
 8. ჟურნალი „ჯვარი ვაზისა“, №2, 1980.